

УДК 81'08.3-3

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТАФОРИЧНОЇ МОДЕЛІ “СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА” ДЛЯ ОПИСУ УКРАЇНСЬКИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Жуйкова М. В., д. філол. н., професор

*Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна*

mzhujkova@ukr.net

Статтю присвячено аналізу метафоричного моделювання як однієї з форм когнітивно-вербальної діяльності людини. Докладно розглянуто текст блогера Юрія Гудименка, що оповідає про події української історії. Для кодування історичної інформації автор використовує матрицю соціальної мережі Facebook, а також стилістичні засоби, притаманні вербальній поведінці користувачів Інтернету.

Ключові слова: метафорична модель, стилізація, комічний ефект, віртуальний простір, соцмережі.

ПРИМЕНЕНИЕ МЕТАФОРИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ “СОЦИАЛЬНАЯ СЕТЬ” ДЛЯ ОПИСАНИЯ УКРАИНСКОГО ОСВОБОДИТЕЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ

Жуйкова М. В., д. філол. н., професор

*Восточноевропейский национальный университет им. Леси Украинки
просп. Свободы, 13, г. Луцк, Украина*

Статья посвящена анализу метафорического моделирования как одной из форм когнитивно-вербальной деятельности человека. Подробно рассмотрен текст блогера Юрия Гудыменко, рассказывающий о событиях украинской истории. Для кодирования исторической информации автор использует матрицу социальной сети Facebook, а также стилистические средства, характерные для вербального поведения пользователей Интернета.

Ключевые слова: метафорическая модель, стиллизация, комический эффект, виртуальное пространство, соцсети.

APPLICATION OF “SOCIAL NETWORK” METAPHORICAL MODEL FOR DESCRIPTION OF UKRAINIAN LIBERATION MOVEMENT

Zhujkova M. V.

*Lesya Ukrainka Eastern European National University
13 Volya Avenue, Lutsk, Ukraine*

Metaphorical modelling manifests the cognitive-verbal human activity by means of structuring, categorizing and evaluating certain fragment of the reality. Typically, under metaforization the sphere which contains old, well-known and assimilated information serves as the source of verbal means. However, the established tendency to metaphorical transfers may be violated: the means of “new” conceptual sphere are used to describe the old information. This change serves certain pragmatic author’s goals, for example, can be used for comic effect creation. In recent decades the computer technology, the worldwide network of the Internet and the development of the virtual communication became a powerful factor of changes in the language. The popularity of the social networks including Facebook has soared. The interface of social networking is built in the form of the matrix, which involves filling in the information for each pattern cell and the choice of appropriate option from the set. The Facebook user behaviour consists of a certain number of standard actions such as “Create the group”, “Connect someone to the group”, “Leave the group”, “Create the event”, “Send a friend request”, “Delete the page”, “Add the photo”, “Change the profile photo”, “Like”, “Dislike” etc. The above mentioned actions relating to the user behaviour in the cyberspace may differ from the actual relationships and behaviour outside the social networks. As Facebook is the very popular social network, its common standard operations and their verbal designation can be used to describe the real events that occurred in the past when the Internet and social networking were absent. The article deals with the analysis of the text of the Ukrainian blogger Yurii Gudymenko who submitted information on historical events (Ukrainian liberation movement of the early twentieth century) in the form of successive posts of different Facebook users - famous historical figures. Thus, the new sphere – social network interface – serves as the form of expression of the old information about historical events. The application of the Facebook interface and the user language stylization creates a comic effect.

Key words: metaphorical model, stylization, comic effect, virtual space, social networks.

Будь-який новий тип комунікації спричиняється до появи нових способів і форм кодування інформації, що відбивається на особливостях функціонування мови, активізує її внутрішні резерви, збагачує виражальні засоби через взаємодію з невербальними знаковими елементами тощо. Потужним чинником змін у мові стали сфера комп'ютерних технологій, всевітня мережа Інтернет та розвиток різноманітних форм віртуального спілкування. Йдеться не лише про появу лексичних одиниць, що називають нові реалії, а про значно глибші процеси, що зачіпають певні сфери когнітивної діяльності людей, такі, як категоризація, зіставлення, ідентифікація, впорядкування нового знання тощо.

Особливої актуальності в аспекті формування нових сфер людського досвіду набуває дослідження метафоричних моделей, які засновані на порівнянні не окремих об'єктів чи їхніх ознак, а цілісних, вагомих і значних за обсягом інформації сфер людського досвіду. Відомо, що значна частина мовних метафор не є поодинокими утвореннями, а організована в певні образно-метафоричні схеми. Як зазначає А. Чудінов, “метафорична модель – це наявна чи витворювана у свідомості носіїв мови схема зв'язку між понятійними сферами, яку можна представити певною формулою: “X – це Y” [5, с. 35]. Дослідники виділяють деякі глобальні метафоричні моделі (“Більше” – це “Краще”, “Менше” – це “Гірше”; “Верх” – це “Добре”, “Низ” – це “Погано”), які наявні в багатьох мовах і можуть реалізуватися в низці вужчих метафоричних моделей (таких, як “Здоров'я” – це “Верх”, а “Хвороба” – “Низ”) (див. докладніше у базовій роботі Дж. Лакоффа і М. Джонсона) [3]. Сучасна лінгвістика розглядає метафоричне моделювання як засіб структурування, категоризації та оцінювання певного фрагмента дійсності через залучення до його вербалізації мовних засобів, що у свідомості мовців тісно корелюють із іншим фрагментом досвіду.

Зазвичай, метафорична модель будується як множинне перенесення одиниць донорської зони на реципієнтну зону (див. відомі моделі “Час” – це “Гроші”, “Зло” – це “Рослина” або “Політика” – це “Війна”, де в правій частині співвідношень представлені сфери “старого” знання, які постачають мовні одиниці до реципієнтної зони). В одній з наших робіт ми докладно розглянули метафоричну модель “Обстріл ворога” – це “Частування гостя в домі господаря”, поширену в усіх східнослов'янських мовах, а особливо повно і розгорнуто – в українській [1].

Проте усталений напрямок метафоричних перенесень може в деяких випадках порушуватися: донорською зоною для метафоризації стає не “стара”, а “нова” понятійна сфера. Зазвичай, така “метафорична інверсія” служить певним прагматичним цілям автора, зокрема, може використовуватися для створення комічного ефекту у висловленні чи цілісному тексті.

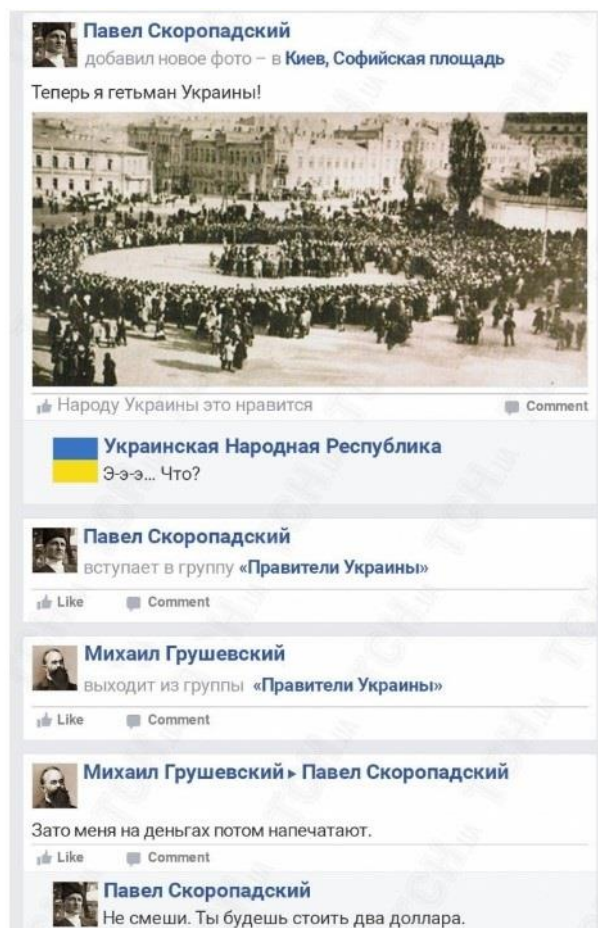
У попередньому дослідженні, присвяченому використанню інверсійного метафоричного перенесення, ми проаналізували оригінальний текст, у якому сім'я та стосунки між чоловіком та жінкою описуються через одиниці сфери “Комп'ютерна програма” [2]. Комічний ефект цього тексту зумовлено тим, що в ньому послідовно, шляхом залучення різноманітних мовних одиниць, вперше використано нетривіальну метафоричну модель “Подружні стосунки” – це “Операційна система”. Концептуальні ознаки “операційність”, “корисність для юзера”, “контрольованість”, “багатофункціональність”, а також ознака “збої в роботі системи”, що притаманні одиницям ментальної зони “Комп'ютерна програма / операційна система”, не просто переносяться на концепти “Бойфренд” та “Чоловік”, а й стають їх центральними, визначальними характеристиками. Саме це несподіване, неочікуване для читача зближення двох фрагментів людського досвіду, а також інверсія двох концептуальних зон і забезпечує комізм проаналізованого тексту.

Останнє десятиліття позначене величезним впливом на життя суспільства так званих соціальних мереж, які забезпечують користувачу не лише спілкування з іншими особами, а й самореалізацію в різних сферах. І хоча всі соціальні мережі мають свій власний інтерфейс, вони побудовані у формі певної матриці, що передбачає заповнення інформацією типових комірок, а також вибір тої чи тої опції із заданого набору. Така організація інтерфейсу чітко простежується в мережі Facebook, що була створена 2004 р. студентом Гарвардського

університету Марком Цукербергом і швидко набула величезної популярності у всьому світі. Той факт, що сторінки користувачів або груп у Facebook доволі жорстко структуровані, робить способи розташування і подачі інформації в цій соцмережі стандартизованими, відтворюваними, а відтак і впізнаваними. Зовнішня матриця Facebook може розглядатися як певний аналог знакової системи, який задає способи і форми кодування інформації.

Предметом нашого аналізу є цікавий російськомовний текст, у якому інформація про історичні події подана у формі візуалізованої стрічки Facebook. Цей текст створений українським блогером із Запоріжжя Юрієм Гудименком навесні 2017 р. (див. [6]) і названий автором “Махно, Петлюра и цари. Украинская революция в виде ленты Facebook”. Автор пояснює свій намір так: “Я действительно не смог придумать никакого способа более коротко и наглядно показать события почти десяти лет Первой Украинской Революции в одном тексте”. Лаконічність і наочність викладу української історії забезпечила матриця Facebook, яка кодує інформацію в різних формах, як вербальних, так і візуальних, а за потреби і у звуковій. Крім того, вибір цієї форми кодування подій корелює із закономірністю комунікативних технологій, про яку пише Г. Почепцов: нова інформація подається з опертям “на вже наявні в суспільстві комунікативні потоки” [4, с. 27].

Щоб створити уявлення про інформативно складний і чималий за обсягом текст Юрія Гудименка, подаємо принт-скрін одного з фрагментів. Він стосується подій кінця квітня 1918 р., коли внаслідок ухвали Всеукраїнського з'їзду хліборобів влада перейшла від Центральної Ради до Павла Скоропадського. В інтерпретації блогера ця історична подія виглядає таким чином. Користувач “Павел Скоропадский”, у профілі якого стоїть відоме фото гетьмана в папасі, “добавил новое фото”. На ньому зображено молебень на Софійському майдані після проголошення Скоропадського гетьманом України. Користувач пише у своєму пості “Теперь я гетьман Украины!” і вказує локацію фотографії — “Киев, Софийская площадь”. Під фотографією, в зоні реакцій, є так званий “лайк”, поставлений користувачем “Народ Украины”, а також коментар від користувача “Украинская Народная Республика” (на фото його профілю стоїть державний прапор України).

Наступний пост користувача “Павел Скоропадский” фіксує його входження у групу “Правители Украины”, що тягне за собою пост користувача “Михаил Грушевский” з текстом «выходит из группы “Правители Украины”». Далі йде репліка “Михаила Грушевского”, адресована користувачу “Павел Скоропадский”: “Зато меня на деньгах потом напечатают”, а також реакція на неї: “Не смейся. Ты будешь стоить два доллара”.

Не вдаючись докладно у співвідношення історичних подій українських визвольних змагань та їх передачу в тексті Юрія Гудименка, зупинимося на формах і засобах кодування історичної інформації, які використав блогер. Оскільки матриця Facebook зараз загальновідома, обмежимося лише коротким оглядом і аналізом її метафоричного потенціалу. Одним зі способів взаємодії користувачів у цій мережі є так звані групи. Користувачі можуть входити в наявні групи, створювати їх, керувати ними, міняти їхні назви, запрошувати та приєднувати до групи інших користувачів, виходити з групи, закривати їх. Ці дії у віртуальному просторі є вельми умовними і далекими від поведінки людей у реальному світі. Зокрема, учасники групи, позірно об’єднані спільними інтересами або цілями, можуть взагалі нічого не знати один про одного, адже спілкування в мережі часто буває анонімним чи псевдонімним. Цей факт спричинив появу серед користувачів мереж нового поняття і відповідного дієслова *розвіртуалізуватися*. Воно означає ‘особисто познайомитися з людиною, яку знав до певного часу лише через спілкування у віртуальному просторі’ (пор. вживання цього слова у мережі: *Іду не сама, а з купою торбинок, які можна буде помацати, приміряти і взагалі роздивитися нарешті наживо. Хто хотів розвіртуалізуватися, до зустрічі!*). Отже, дії, передбачені в матриці Facebook, є складниками внутрішньомережевої поведінки користувачів, яка лише віддалено нагадує взаємодію людей у реальному часопросторі і сильно її спрощує.

Розгляньмо деякі вияви кодування історичних подій, застосованого Юрієм Гудименком, зокрема, мережеві предикати.

Предикат дії *создать группу*: «“Нестор Махно” создал группу “Атаманы Украины”». У зоні вподобань текст: «“Атаман Григорьев”, “Атаман Зелёный”, “Атаман Ангел” и еще 15 атаманам это нравится». Лексема *группа* тут вдало використовується на позначення осіб з однаковим статусом; названі найвідоміші особи з цим статусом і вказано загальну кількість інших.

Предикат дії *добавить в группу*: «“Британия” добавила “Симферополь”, “Севастополь”, “Одессу”, “Херсон” и “Николаев” в группу “Оккупированные Антантой города”. “Мурманск”, “Архангельск”, “Иркутск” и еще 23 города также состоят в этой группе». Кодується інформація про захоплення Антантою міст у різних частинах Російської імперії, вказано їх загальну кількість, підкреслена роль Британії в окупації міст на півдні України; з посту легко виводиться інформація про відносну послідовність подій. Контекстуальний зміст предиката можна інтерпретувати таким чином: ‘зробити з названими об’єктами те, що було раніше зроблено з іншими подібними об’єктами’. Назва групи подає інформацію про характер цієї дії.

Активно використовується в тексті і предикат дії *создать событие / мероприятие*: «“Полковник Болбочан” создал событие “Взятие Крыма украинской армией”»; «“Украинская Народная Республика” создала мероприятие “Разгон большевиков в Киеве”»; «“Советская Россия” создала мероприятие “Большевистский переворот в Киеве, вторая попытка”»; «“Советская Россия” создала событие “Голод в Украине”» тощо. Найбільш релевантними ознаками предикатної групи *создать событие* є змісти ‘спричинити щось’ та ‘здійснити щось’.

Предикат дії *изменить фотографию профиля* вжито для кодування зміни державної влади в Україні та її столиці — Києві. Фото користувача “Киев” міняється декілька разів, переважно одразу після повідомлення про подію, яка спричиняє такі зміни. Наприклад, після посту «“Михаил Грушевский” вступает в группу “Правители Украины”» відбувається заміна фото

користувача “Київ” у профілі (з’являється блакитний овал з жовтим тризубом). У цьому випадку більше змістове навантаження несе візуальна інформація, ніж її вербальний опис.

Знайомі всім користувачам мережі дії *добавить в друзья*, *удалить пользователя из друзей*, а також предикати стану *кто в отношениях с кем*, *теперь дружит с кем*, *кто в разводе с кем* позначають складні процеси у сфері міжнародної політики, такі, як укладання / розривання політичного чи військового союзу, об’єднання двох державних утворень, автономізацію, федералізацію, проголошення незалежності: «“Советская Россия” теперь дружит с “Донецко-Криворожской Советской Республикой”», «“Украина” в разводе с “Российская республика”», «“Симон Петлюра” теперь дружит с “Нестором Махно”», «“Нестор Махно” удалил “Симона Петлюру” из друзей» тощо.

Блогер вдало застосовує мережеві предикати *добавить в друзья* і *теперь дружит*: перший позначає намір користувача спілкуватися з іншим користувачем, так звану пропозицію дружби, а другий – прийняття запиту, підтвердження контакту з боку іншого користувача. Обидва змісти – пропозиція встановити контакти та її реалізація – корелюють у тексті з подіями українських визвольних змагань, пор.: «“Украинская Народная Республика” добавила в друзья “Дальний Восток России”», «“Украинская Народная Республика” добавила в друзья “Воронежскую губернию”» (йдеться про наміри українців названих територій приєднатися до УНР) та «“Советская Россия” теперь дружит с “Украинской Социалистической Советской Республикой”» (таке об’єднання державних одиниць справді мало місце).

Загалом Юрій Гудименко використав приблизно тридцять властивих для мережі Facebook предикатів, за допомогою яких йому вдалось описати значну кількість різноманітних історичних подій.

Наближення викладеної історії України до реалій мовно-інформаційного простору, в якому живе зараз пересічний користувач Facebook, Юрій Гудименко досягає різними способами.

У репліках персонажів використано чимало одиниць виразно зниженого регістру сучасного мовлення (*охренеть, нафиг, фигня, задолбало, долбаный, валить, навалить, ё-моё, блин, лососнуть тунца, палить контору, вашу мать, пошла ты*) і специфічного сленгу, характерного для користувачів соцмереж (*дизлайк, забанить, йес!, фейк, личка, бот, лол, ёпт, ору*). У текст включено декілька невербальних елементів, що вживаються в соціальних мережах, таких, як значок тегу #, долара \$, адресації посту @, дві чи три дужки))) та (((.

Для створення ефекту осучаснення історичних подій блогер вводить прізвища деяких знакових для сучасного політичного життя осіб: на маргінесах стрічки з’являються користувачі “Юлія Тимошенко”, “Юрій Луценко”, “Александр ”Кровавий Пастор” Турчинов”, “Виктор Янукович”, “Леонид Кучма”, “Надежда Савченко”. Їхні ролі полягають або в коментуванні певних подій, або у входженні до якоїсь групи. Наприклад, суб’єкт “Украинская держава” додає користувача “Симон Петлюра” в групу “Лукьяновская тюрьма”, у якій вже знаходяться користувачі “Юрій Луценко” та “Юлія Тимошенко”. Формальне порушення історичної хронології не є вадою викладу, оскільки блогер припускає, що його читачам відома інформація про ув’язнення Тимошенко і Луценка у Лук’янівському слідчому ізоляторі за режиму Януковича. Це дає можливість використати її як тло для повідомлення нової для читача інформації – про обставини політичної біографії Симона Петлюри, який був заарештований за антигетьманський маніфест і пробув у в’язниці три з половиною місяці. Звільнення Симона Петлюри з Лук’янівської тюрми позначено маркером *вышел из группы*.

Історична інверсія використана й при кодуванні інших подій. Наприклад, користувач “Александр ”Кровавий Пастор” Турчинов” лайком реагує на те, що “Советская Социалистическая Республика Тавриды” “удалила свою страницу” (цей предикат кодує зміст ‘перестати існувати’) після події “Взятие Крыма украинской армией” (хронологічно це друга половина квітня 1918 р.). Використання імені саме цього політика, очевидно, мотивується

дотичністю Турчинова до трагічних подій у Криму в березні 2014 р., а також його іміджем жорстокого “нациста”, “кривавого пастора”, який поширюється ворожою пропагандою.

Для створення ефекту “присутності” блогер використав декілька мемів сучасного інтернету, які добре впізнавані і наповнені певним змістом, що дозволяє переносити їх на інший час та інші реалії. Крім мему “Кровавый Пастор”, Юрій Гудименко обіграв популярний мем “блины с лопаты”, що виник у Росії в 2015 р. (див. його інтерпретацію у неформальній інтернет-енциклопедії “Lurkmore”): “**Блины с лопаты** (*блины на лопате*) – хорошо разбираемое на улице в мороз во время ”Масленицы”, излюбленное блюдо всех звероподобных рабов-терпилоидов россиянцев, которое они с радостью берут грязными руками и уплетают за обе щёки, ведь это нахалству; популярный интернет-мем, порождённый резонансным событием, после которого в отсталой Рашке на федеральном уровне было запрещено подавать блины людям на лопате на общественно-массовых мероприятиях” [7]. У тексті Юрія Гудименка цей мем вжито для опису подій весни 1918 р. за участю Німеччини: «“Германия” создала открытую группу “Раздача блинов с лопаты. Халява! Бесплатно! Даром!”». До цієї групи вступають так звані “республіки совєтов”, створені більшовиками в різних регіонах України (“Украинская Народная Республика Советов”, “Донецко-Криворожская Советская Республика”, “Одесская Советская Республика”, “Советская Социалистическая Республика Тавриды”); на профілях цих користувачів стоїть зображення червоного прапора із серпом і молотом. У наступному пості повідомляється, що “Германия” міняє назву групи, яка відтепер називається “Лол, я пошутила)). Вам конец)))”. Названі користувачі у певній послідовності видаляють свої сторінки, і в групі залишається тільки “Советская Социалистическая Республика Тавриды”, яка пише пост: “Эй! Где все?”, на що їй відповідає полковник Болбочан.

По всьому тексту “розкидані” номінації реалій, які мають прямий стосунок до віртуального простору (такі, як Приват24, інтернет, Цукерберг, дизлайк, Instagram, #фудблогер), що підсилює ефект осучаснення подій столітньої давності. Відоме з 2014 р. політичне гасло росіян “Крым наш”, що було негайно перетворене у мережі на тег #крымнаш, послужило для блогера основою для створення тегу #владивосток_наш, який використано для опису подій на Далекому Сході (так званому Зеленому Клині, населеному українцями).

Цікаво виглядають й інші прийоми стилізації, до яких вдається блогер. При викладі подій квітня 1918 р., що передували обранню Павла Скоропадського гетьманом, використано типовий текст оголошення про вакансію. Користувач “Германия” пише в “открытую группу Work.ua”: “Ищу правителя для Украины. Требования: дворянство, адекватность, служба в армии, опыт работы с крестьянами не менее пяти лет”. Користувач “Павел Скоропадский” реагує на це повідомленням “Написал в личку”.

Аналогічно, для опису походу війська полковника-монархіста Михайла Дроздовського з Румунії (Ясси) до Ростова (навесні 1918 р.) блогер використовує стиль письма молодих користувачів сучасних соцмереж. У постах користувача “полковникъ Дроздовскій” опущені розділові знаки, подекуди нема великих літер у власних назвах, вжито сучасні просторічні аббревіатури, жаргонну лексику: “какъ проехать изъ румынии на кубань”, “билеты жд изъ румынии гдѣ купить”, “долбанный интернетъ почему ты мнѣ не отвечаешь”. Ефект осучаснення підсилено і репліками користувача “Украинская Народная Республика”, який реагує на запити “полковника Дроздовскаго” в дусі обговорення місця для відпочинку: “Так себе место для отдыха. Может, в Турцию?”, “Тогда в Болгарию. Море, пляжи, дешево...”.

Крім осучаснення стилю викладу історичних подій, автор вдається й до історичної стилізації, зокрема, вживаючи графічні особливості російської мови до реформи 1918 р. Усі пости користувачів “Николай Второй” та “полковникъ Дроздовскій” написані з елементами старої орфографії: “Какъ вѣрнуть обратно?”, “Какъ ихъ забанить?”, “Мнѣ надо на Донь”, “Мы въ Херсонской губернии!” тощо. Використання мережевих вербальних засобів для повідомлень про вагомні історичні події створює потужний комічний ефект. Так, наведена репліка

користувача “Николай Второй” “какъ вѣрнуть обратно?” стосується історичного рішення імператора щодо зречення влади, як відомо, дії незворотної. Ця ситуація зображується у стрічці таким чином: «“Николай Второй” вышел из руководства группы “Российская империя”; “Николай Второй”: Ой, я что-то не то нажалъ. Какъ вѣрнуть обратно?; “Владимир Ленин”: Лол, никак))) Выезжаю)))».

Як свідчить цей фрагмент тексту, використання засобів зниженого стилю, типового для користувачів соцмереж, створює ефект, близький до трагедії: у формі викладу відтворюються стильові особливості, що асоціюються з цілком іншим змістом. Високий, урочистий стиль маніфесту Миколи II (*“В эти решительные дни в жизни России почли МЫ долгом совести облегчить народу НАШЕМУ тесное единение и сплочение всех сил народных для скорейшего достижения победы и, в согласии с Государственной думою, признали МЫ за благо отречься от Престола Государства Российского и сложить с СЕБЯ Верховную власть”*) відповідає політичній вазі прийнятого рішення, яке позначилось згодом на долях мільйонів людей. Кодування цієї історичної події засобами зниженого регістру мовлення, властивого для осіб молодого віку, надає цій події статусу несуттєвої, випадкової (“Ой, я что-то не то нажалъ”), тобто обертає її в діаметральну протилежність до реального стану речей.

Отже, розглянутий текст сконцентрував інформацію про величезну кількість історичних осіб, політичних і державних структур, подій періоду українських визвольних змагань. Цьому етапу української історії, що тісно пов’язаний з історією інших країн і народів, присвячено тисячі наукових праць. Проте Юрій Гудименко зміг викласти основні події, позначити їх відносну хронологію та причинно-наслідкові зв’язки в короткому тексті, використавши як вербальні, так і візуальні засоби кодування змістів, властиві матриці Facebook. Окрім прийому стилізації, у тексті наявні чіткі ознаки метафоричного моделювання, під час якого відбувається приписування певному фрагменту позамовної дійсності (історії визвольних змагань в Україні) тих характеристик і властивостей, що в колективній свідомості мовців усталено пов’язані з іншим фрагментом досвіду людей (спілкування користувачів у соцмережах). Наслідком зближення двох сфер досвіду в тексті блогера стає примітивізація складних подій та явищ, їх часова редукція, згладжування реальних суперечностей і конфліктів, однак залишається канва історичних подій і багато важливої історичної інформації, що подається в нетривіальній, неочікуваній формі, прийнятній і зрозумілій для сучасного користувача соцмереж.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жуйкова М. Метафора угощення в языковых единицах со значением военных действий: когнитивный и культурный аспекты / М. Жуйкова // Славяноведение. – 2007. – № 6. – С. 80–89.
2. Жуйкова М. Метафоризація і комізм / М. Жуйкова // Типологія та функції мовних одиниць: науковий журнал. Вип. 5. – Луцьк : СЛУ ім. Лесі Українки, 2016. – С. 51–61.
3. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 387–415.
4. Почепцов Г. Коммуникативные технологии двадцатого века / Г. Почепцов. – М. : Рефл-бук, К. : Ваклер, 2000. – 352 с.
5. Чудинов А. П. Метафорическая мозаика в современной политической коммуникации: Монография / А. П. Чудинов. – Екатеринбург : Урал. гос. пед. университет, 2003. – 248 с.
6. Гудыменко Ю. Махно, Петлюра и цари. Украинская революция в виде ленты Facebook [Електронний ресурс] / Ю. Гудыменко. – Режим доступа : <https://site.ua/yuriy.gudimenko/7076-mahno-petlyura-i-tsari-ukrainskaya-revoljutsiya-v-vide-lenty-facebook>

7. Блины с лопаты [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://lukomore.org/lurk/%D0%91%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%8B_%D1%81_%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%8B

REFERENCES

1. Жуйкова, Маргарита. “Метафора угощения в языковых единицах со значением военных действий: когнитивный и культурный аспекты”. *Славяноведение*. 6(2007): 80-89.
2. Жуйкова, Маргарита. “Метафоризація і комізм”. *Типологія та функції мовних одиниць: науковий журнал*. 5(2016): 51-61.
3. Лакофф, Джон и Марк Джонсон. “Метафоры, которыми мы живем”. *Теория метафоры*, под ред. Нины Арутюновой и Марины Журиной, Москва: Прогресс (1990):387-415.
4. Почепцов, Георгий. *Коммуникативные технологии двадцатого века*. Москва: Рефл-бук, Киев: Ваклер, 2000.
5. Чудинов, Анатолий. *Метафорическая мозаика в современной политической коммуникации*. Екатеринбург: Урал. гос. пед. университет, 2003.
6. Гудыменко, Юрий. “Махно, Петлюра и цари. Украинская революция в виде ленты Facebook”. <https://site.ua/yuriy.gudimenko/7076-mahno-petlyura-i-tsari-ukrainskaya-revolyuetsiya-v-vide-lenty-facebook>
7. “Блины с лопаты”. http://lukomore.org/lurk/%D0%91%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%8B_%D1%81_%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%8B

УДК 821.161.1:398(=161)(=411.21)

ВРЕМЕННАЯ ОРИЕНТАЦИЯ КУЛЬТУРЫ В ЗЕРКАЛЕ ПАРЕМИЙ: НА ПРИМЕРЕ ВОСТОЧНОСЛАВЯНСКИХ И АРАБСКИХ ПОСЛОВИЦ

Завгородняя Д. А., аспирант

*Запорожский национальный университет
ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина*

daria.kom88@rambler.ru

Проведен сопоставительный анализ восточнославянских и арабских паремий, в которых отражены традиционные для разных культур представления о времени, отмечены соответствия и отличия в восприятии и оценке прошлого, настоящего и будущего.

Ключевые слова: паремия, пословицы, поговорки, аксиология, время, линейность, цикличность, ментальность, компаративный анализ, типологическое сходство.

ЧАСОВА ОРІЄНТАЦІЯ КУЛЬТУРИ У ДЗЕРКАЛІ ПАРЕМІЙ: НА ПРИКЛАДІ СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ ТА АРАБСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ

Завгородня Д. О., аспірант

*Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна*

Проведено зіставний аналіз східнослов'янських та арабських паремій, у яких відтворено традиційні для різних культур уявлення про час, визначаються основні подібності та відмінності у сприйнятті та оцінці минулого, сьогодення та майбутнього.

Ключові слова: паремія, прислів'я, приказки, аксіологія, час, лінійність, циклічність, ментальність, компаративний аналіз, типологічна подібність.